

hisce temporibus nostris, per superbiam & avaritiam nostram, ita redemptiones has, pervertimus, corrumpimusque; ut coram Deo, ut plurimum plus quam semiusura sit. Multi hinc per superbiam peccant, ut seculi luxum & pompam imitari, & cœteris se conformare possint. Unde ille omnibus, quâ potest fide, consilium dedit; ut sorte suâ, bonisque sibi à Deo concessis contenti, vivant secundum prisca seculi morem, sintque grati Deo: utpotè qui haut dubiè subveniat ita facienti, ut habeant, quæ sibi sufficiant. Et tandem hancce querelam subjungit: Heu, quod satis superque dolendum est, ad id loci hoc tempore res rediit, ut pauca sint in populo Christiano negocia, quæ omninò justa & sincera sint. Proh dolor, quam multos hodie invenire est cæcos ductores; ac si cæcus super cæcum in infernum ceciderit, tantò uterque pejus habebit. Quamobrem, quod vobis summopere necessarium est: cavete vobis charissimi! Haftenus Taulerus.

XV. Nec item permittendum est Judæis, ut immodicum exigant fœnus: quâ de re ita scribit Antonius Margarita, *In tract. Der gang Jüdisch Glaub / tit. von dem Bucher der Juden / lit. 3. Ein Christliche Obrigkeit ist schuldig / das sie den Bucher von den Juden auffhebe / ihren Vnderthanen zu gut / vnd den Juden zu ihrer erkandnuß / auff das sie arbeiten / vnd wol wissen / das sie von Gott gewichen weren / vnd jetzt in einer langen Gefängnuß / nicht ohn merckliche ursach / legen.* &c. ubi in eum sensum alia plura habet. Etiam Philippus Augustus Gallicarum Rex, contra usuras Judæorum, multas leges tulit: ne Christianus debitor Judæi, fundos vendere cogeretur; ne carceri manciparetur. Girard. *lib. 10. del' hist. de France. fol. m. 881. tom. 1.* Sunt & severè castigandi, usurarii Christiani: quales olim fuere Lombardi, quos è Galliâ expulit Philippus Valesius; sortemque fisco adplicavit, usuras debitoribus remisit. Girard. *lib. 15. del' Histoir. de Franc. fol. m. 205.* Quodque etiam criminaliter accusari, puniri que usurarii queant, tralatitium est apud Jureconsultos: vid. Kol. à valle. *conf. 75. vol. 1.* Inibi que deveniri posse ad torturam, respondet Socinus *conf. 219. in fin. vol. 2.*

XVI. Ac quoque contra Usurarios, optimum remedium esse videtur, si publicâ auctoritate, Collybus, Ein öffentlicher Wechsel/instituatur, & cuilibet tolerabilibus sub usuris, mutuo pecunia detur. Et ita Alex. Severus, Fœnus publicum trientarium exercuit, pauperibusque plerisque sine usuris pecunias dedit, ad agros emendos, reddendas de fructibus. *Lampridius.* sicque cavetur, ne tenues gravioribus usuris urgeantur, aut suppellectilis distractionem alienissimo tempore ac loco patiantur. Hocque pietatis Aerarium vocat, post Bodinum Dn. Latherus *3. de censu c. 23. n. 21. & 25.* adde Dominic. Baudii *tract. de fœnore, fol. m. 9.*

B

sed